

Angående promemorian "Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen 2015"

Sveriges Kärntekniska Sällskap avger i det följande sina kommentarer på förslaget att per den första januari 2015 höja skatten på installerad termisk effekt i kärnkraftsreaktorerna. Särskilt gäller kommentarerna den bristfälliga konsekvensanalysen som presenteras av Finansdepartementet.

Promemorian anför två skäl för att höja skatten på termisk effekt, dels att den inte har höjts sedan den 2008-01-01 och dels att en höjning skulle skapa ytterligare finansiellt utrymme.

Sedan 2008 har priset på el – och därmed kärnkraftens intäkter – fallit med knappt 40 %. Priset på el har alltså inte följt den allmänna prisutvecklingen under de senaste åren. Däremot är det rimligt att tro att kärnkraftsbolagens kostnader har ökat sedan 2008. Mot den här bakgrunden är det svårt att se logiken i att skatten på termisk effekt skulle behöva höjas för att den inte rörts sedan 2008. Snarare borde den med det argumentet sänkas.

Antagandet att en höjning av skatten skulle skapa ytterligare finansiellt utrymme bygger på att den installerade termiska effekten i svensk kärnkraft inte påverkas av skattehöjningen. Promemorian analyserar kortfattat effekten för kärnkraftsbolagen och kommer till slutsatsen att "kärnkraftsbolagen kan bära den kostnadsökning som den höjda skatten innebär". Slutsatsen baseras på antagandet att de ursprungliga kapitalinvesteringarna är avskrivna och att kärnkraftens rörliga kostnader är låga. Vi menar att slutsatsen är felaktig.

De tio svenska reaktorerna har det senaste decenniet genomgått mycket omfattande moderniseringar. Dessa har inneburit investeringar om flera tiotals miljarder kronor. Det är riktigt att ursprungsinvesteringarna har skrivits av, men moderniseringsinvesteringarna kommer att skrivas av under många år än. Investeringarna under 2013 uppgick totalt i de tre kärnkraftsbolagen till 5159 MSEK. Under 2012 uppgick de till 4627 MSEK. De planerliga avskrivningarna i de tre bolagen uppgick till 2864 MSEK under 2013. De omfattande moderniseringarna har förberett reaktorerna för många fler års produktion. De flesta av reaktorerna har tekniska förutsättningar för att drivas en god bit in på 2040-talet. Investeringarna har också inneburit att både reaktorernas bokförda värden och deras marknadsvärden avsevärt har ökat.

Ur kärnkraftsbolagens årsredovisningar framgår tydligt att kostnaden – inklusive avskrivningar – för att producera kärnkraftsel är obetydligt lägre än det elpris som marknaden förutser för de kommande åren. För Oskarshamns kraftgrupp AB har produktionskostanden med marginal överstigit elpriset de senaste två åren. Rimligen är produktionskostnaderna olika för de tio reaktorerna. De mindre är dyrare att driva då de kräver förhållandevis mycket personal per installerad effekt. Underhållskostnaderna varierar också.

Det finns alltså anledning att tro att en höjning av effektskatten kan komma att slå mycket hårt mot lönsamheten för vissa av reaktorerna. Det är alls inte uteslutet att någon eller några reaktorer kan komma att stänga som en följd av en eventuell skattehöjning. Det finns en risk att statens intäkter från skatten kommer att minska som en följd av att reaktorerna stänger.

Om flera reaktorer skulle stänga kan Sverige komma att få allvarliga problem med kraftbalansen. Det bör understrykas att vare sig kärnkraftsbolagen eller reaktorägarna har något ansvar för kraftsystemets stabilitet. Det står bolagen fritt att stänga reaktorer av helt kommersiella skäl. Detta kan ske utan förvarning så länge marknaden informeras på ett korrekt sätt. Svenska Kraftnät har ett kortsiktigt ansvar för systemets stabilitet, men det långsiktiga ansvaret för att kraftförsörjningen fungerar vilar på Riksdagen. Innan effektskatten höjs bör Riksdagen antingen säkerställa att det långsiktigt finns tillräcklig tillförlitlig elproduktion i landet, eller ändra kraven för kraftsystemets tillförlitlighet det vill säga acceptera fler och längre avbrott. Det senare kräver överenskommelser med våra grannländer då Sverige ingår som en del i det nordiska kraftsystemet.

Något som inte har en direkt fiskal effekt, men ändå är viktigt att påpeka är att en stängning av en eller flera av de svenska reaktorerna kraftigt påverkar utsläppen av klimatgaser. Omedelbart då en reaktor stängs ökar elproduktionen någon annanstans. Då Sverige ingår som en del i ett nordeuropeiskt kraftsystem blir nettoeffekten att produktionen av fossil kondenskraft ökar. Även den långsiktiga effekten är en ökning av fossil kraftproduktion. Det gäller även om den stängda produktionen ersätts med väderberoende elproduktion. Detta för att vind och sol tar i anspråk vattenkraftens reglerförmåga som annars skulle ha använts för att undantränga fossil toppproduktion i våra grannländer. Möjligheten att exportera reglerkraft minskar när energiproduktion från kärnkraften ersätts med väderberoende energiproduktion som behöver regleras. Ökningen av utsläppen av koldioxid vid stängning även av en liten reaktor överstiger effekten av övriga klimatåtgärder i regeringsförklaringen. Detta undergräver den svenska ambitionen att bidra till minskningen av utsläppen av klimatgaser och går på tvärs mot de rekommendationer som FN:s klimatpanel IPCC ger.

Vi menar att båda de skäl som anförs för att höja skatten på termisk effekt går att ifrågasätta på sakliga grunder. Det ena av dem pekar snarare mot att det vore klokt att sänka skatten. Att i ett läge med ansträngd lönsamhet i kraftbranschen höja punktskatten på kärnkraften riskerar att få långt större konsekvenser än de som beskrivits i Finansdepartementets promemoria.

Stockholm 2014-10-09

Carl Berglöf, ordförande Sveriges Kärntekniska Sällskap